

Sigurnosno-razvojni neksus: Održivi razvoj kao prevencija oružanog konflikta i putokaz ka pozitivnom miru

FATIMA MAHMUTOVIĆ¹

*Univerzitet u Sarajevu – Fakultet političkih nauka
Bosna i Hercegovina*

Sažetak: Fokus rada bit će na istraživanju nekusa mira, sigurnosti i održivog razvoja, ali i utjecaja koji održivi razvoj može imati kada je riječ o oružanim konfliktima. Bitno je istaći da će se u ovom radu održivi razvoj posmatrati kao prevenciju oružanog konflikta, ali i kao putokaz ka pozitivnom miru. U savremenom dobu mir više ne posmatramo samo kao odsustvo rata ili kao odsustvo nasilja. Mir sada posmatramo, definiramo kroz pristup šire verzije koja mir povezuje s pravdom, slobodom, ljudskim pravima, demokratijom, sigurnosti i, naravno, s održivim razvojem. Mir koji se povezuje s navedenim konceptima nazivamo pozitivnim mirom, kako ga je u literaturi mirovnih studija, ali i političkih znanosti utemeljio norveški znanstvenik Johan Galtung. Cilj rada upravo se odnosi na ukazivanje značaja održivog razvoja, sigurnosti, prevencije oružanog konflikta u kontekstu doprinosa širenju i razvoju pozitivnog mira. Jer mi ne živimo u mirnom svijetu, dapače, živimo u svijetu kriza, nestabilnosti i konflikta, i takav nemirni svijet podriva održivi razvoj i u suprotnosti je s izgradnjom mira. U radu ćemo obraditi sljedeće tematske cjeline kako bismo što bolje prikazali neraskidivu vezu između pozitivnog mira i održivog razvoja: elaboriranje pojmova kao što su mir / pozitivni mir, sigurnost, oružani konflikt, održivi razvoj, elaboriranje međunarodnih razvojnih studija, obrađivanje utjecaja oružanog konflikta na održivi razvoj, ukazivanje na neksus između četiri znanstvene discipline, predstavljanje posljedica konflikta i pogled na razvoj kao prevenciju oružanog konflikta. Pored toga, navest ćemo ciljeve održivog razvoja kojim ćemo prikazati neksus održivog razvoja, mira i sigurnosti, i u konačnici prikazat ćemo zašto održivi razvoj može biti putokaz ka pozitivnom miru? Jer mir i održivi razvoj od vitalnog su značaja za prosperitetan i pravedan svijet, i zato su oni u neraskidivoj vezi.

Glavne riječi: *pozitivni mir, održivi razvoj, sigurnost, oružani konflikt, međunarodne razvojne studije*

¹ fatima.mahmutovic@fpn.unsa.ba

Uvod

Da bismo bolje spoznali neksus (lat. *nexus* – veza, spoj) održivog razvoja, mira, sigurnosti i oružanih konflikata, koji su naravno destabilizirajući faktor svemu navedenom, bitno je da se upoznamo s definicijama navedenih termina koje su prihvaćene u političkim znanostima. Prije svega, bitno je istaći da za mir i sigurnost nemamo jedinstvenu, općeprihvaćenu definiciju, i zato ćemo predstaviti neke od njih. Najprije ćemo krenuti od one najviše vrijednosti, a to je mir, jer mir prije svega jest vrijednost. U definiranju mira predstaviti ćemo definicije koje su dali relevantni autori poput Johana Galtunga i Olivera Richmonda. Prema Richmondu (2014: 8), mir se može posmatrati kroz dvije verzije, užu i širu. Uža verzija mira implicira da je mir odsustvo rata, odnosno da je okončano nasilje, ali se nisu razriješili uzorci koji su doveli do nasilja, dok šira verzija mira ukazuje na nedostatak/odsustvo nasilja, ali cilj je kreiranje uvjeta za društvo da živi bez straha od siromaštva, kao i da se identificiraju uzroci koji su doveli do nasilja.

Upravo bi uža verzija mira korespondirala s Galtungovim terminom „negativni mir“ kao odsustvo rata/nasilja, dok bi šira verzija mira korespondirala Galtungovom terminu „pozitivni mir“ kao odsustvo svih vrsta nasilja, odnosno kao primjer mira u Evropi nakon Drugog svjetskog rata (Richmond, 2014: 6). U posebnom dijelu rada ponovo ćemo se vratiti elaboraciji pozitivnog mira i njegovoj vezi s održivim razvojem. Često se čuje kako bez mira nema ni sigurnosti, ili obrnuto. Pojam koji danas zauzima važno mjesto u našem svakodnevnom životu i koji je centar proučavanja poddiscipline međunarodnih odnosa, sigurnosnih studija jest pojam *sigurnost*. Sigurnost općenito podrazumijeva

stepen zaštićenosti ljudi od različitih oblika ugrožavanja, zaštitu materijalnih i kulturnih dobara u ličnoj i društvenoj svojini, zaštitu društva i njegovih vrijednosti, cjelovitu zaštitu naroda, nacije, države..., svjetske zajednice, od svih vidova ugrožavanja, a naposljetku, sigurnost podrazumijeva stepen zaštićenosti od ugrožavanja na kozmičkom i planetarnom nivou života općenito, ljudskog roda u cjelini (Beridan, 2008: 26).

Bellamy sigurnost definira na sljedeći način: „Sigurnost kao takva je relativna sloboda od rata, združena s relativno visokim očekivanjima da poraz neće biti posljedica nijednog rata koji bi se mogao dogoditi” (Bellamy, u Collins, 2010: 17).

Nakon što smo krenuli s definiranjem pozitivnih pojmova, obradit ćemo i značenje pojma „održivi razvoj“.

Prema Ujedinjenim nacijama (UN, 2023) održivi razvoj definira se kao način na koji moramo živjeti danas ako želimo bolje sutra, zadovoljavanjem sadašnjih potreba bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe. Opstanak naših društava i našeg zajedničkog planeta ovisi o održivijem svijetu. Dalje se navodi također da tamo gdje je razvoj održiv svako ima pristup pristojnom radu, kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi i obrazovanju, korištenjem prirodnih resursa izbjegava se onečišćenje i trajni gubici u okolišu, izbori javne politike osiguravaju da niko ne bude marginaliziran zbog nedostataka ili diskriminacije (UN, 2023). Na kraju dolazimo do „negativnog pojma“, koji najčešće ugrozi sve navedeno, a to su oružani konflikti. Oružani konflikt, između ostalog, definira se kao

Opći izraz kojim se označava obostrana upotreba oružja između dvije ili više država, odnosno različitih političkih struktura unutar jedne države, često se koristi kao sinonim za rat, iako ne znači da svaka dvostrana upotreba oružja, po masovnosti, intenzitetu i duljini trajanja uistinu jeste sukob koji ima karakter rata, svaki oružani konflikt nije i ne mora biti rat (Beridan, Kreso, Tomić, 2001: 262).

Teorijske osnove međunarodnih razvojnih studija

Budući da će se u radu govoriti o razvoju, neizostavno je prikazati uvid u historijat razvojnih studija. Najprije ćemo krenuti od Evropskog udruženja razvojnih istraživanja i instituta za obuku (EADI) koje je objavilo svoj prvi dokument o viziji razvojnih studija 2005. godine, nakon takozvanog Bolonjskog procesa, koji je promicao veću harmonizaciju unutar evropskog prostora visokog obrazovanja, Vision Paper je primarno prihvatio eurocentričnu perspektivu razvojnih studija (Carbonnier *et al.*, 2017: 1). Deset godina kasnije pokrenut je međunarodni proces konsultacija koji će dovesti do izrade ažuriranog Vision Papera, ponovo pod pokroviteljstvom EADI-ja. Međutim, bitno je istaći da se pojava razvojnih studija ne veže samo za navedeni dokument, razvojne studije su se razvile i proširile kao interdisciplinarno područje istraživanja i obrazovanja nakon Drugog svjetskog rata, razvile su se u međunarodnom okruženju koje je uveliko bilo oblikovano hladnim ratom, dekolonizacijom i rastućim pothvatom razvojne pomoći (ibid., 2). Ukoliko bismo govorili o definiciji, ili predmetu proučavanja razvojnih studija, izdvojit ćemo sljedeće (ibid.):

- Multidisciplinarno i interdisciplinarno područje studija koje nastoji razumjeti društvene, ekonomske, političke, tehnološke i kulturne aspekte društvenih promjena, posebno u zemljama u razvoju;
- Područje proučavanja ugrađeno u normativne i političke probleme koje ima za cilj doprinijeti mogućim rješenjima društvenih problema koje razvoj ili njegov izostanak mogu proizvesti;
- Područje studija koje nije samo osjetljivo na kontekst, već se nastavlja razvijati paralelno s transformacijama u globalnom razvojnom krajoliku, uključujući sve veći raspon tema.

Prema obnovljenoj viziji razvojnih studija

Bitno je istaći da su navedene definicije, objašnjenja razvojnih studija, date na početku novog milenija i da je od tada globalno razvojno okruženje prošlo kroz značajne promjene. Upravo iz tog razloga na sastancima direktora EADI-ja u oktobru 2015. i junu 2016. godine raspravljano je o ishodima poučavanja i učenja unutar ažurirane vizije područja razvojnih studija. Nakon toga obnovljena vizija razvojnih studija napredovala je u sljedećim smjernicama (ibid., 38-39):

- Razvojne studije (poznate i kao međunarodne razvojne studije) multidisciplinarno su i interdisciplinarno područje studija koje nastoji razumjeti društvene, ekonomske, političke, tehnološke, ekološke, rodne i kulturne aspekte društvenih promjena na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini i međudjelovanje između tih različitih razina i uključenih učesnika;
- Područje razvojnih studija također karakterizira normativna i politička briga o uključivom, na pravima utemeljenom i održivom razvoju, cilj je doprinijeti mogućim rješenjima društvenih problema i bave se razvojnim diskursima, procesima, politikama i praksama. Iako su strateške i političke opcije i preporuke bile dominantna tema u razvojnim studijama, o tim pitanjima nikada nije bilo niti bi trebalo biti konsenzusa;
- Razvojne studije su osjetljive na kontekst, cilj im je uzeti u obzir specifičnosti različitih društava u smislu njihove historije, institucija, kulture, okoliša, znanja, tehnologije, nadalje, ispituju kako se takve razlike prevode u različite razvojne putanje, strategije, politike,

procesu i prakse, proučavaju društvene promjene unutar historijske, komparativne i globalne perspektive;

- Razvojne studije su polje studija koje se razvija i pokriva sve veći raspon tema i problema, uključujući održivost okoliša i klimatske promjene, globalizaciju i globalno upravljanje, oružani sukob i nasilje, urbanizaciju, rod, migracije, globalno zdravlje, rad i socijalnu zaštitu. Raspon tema koje područje pokriva i metode kojim se koristi razvijaju se tokom vremena, o čemu svjedoči sve veća međuigra između društvenih i teških znanosti i pojava novih tema, kao što su saradnja Jug – Jug, siromaštvo i socijalna isključenost u industrijaliziranim zemljama, tehnološke inovacije i novi (komercijalni) akteri u međunarodnoj razvojnoj saradnji;
- Razvojne studije promiču i dio svoje snage crpe iz partnerstva i međusobnog obogaćivanja između institucija i pojedinaca koji su ukorijenjeni u različitim disciplinama i tradicijama i rade u različitim dijelovima svijeta i nastoje promicati pravedna istraživačka partnerstva među njima.

U narednom poglavlju obradit ćemo vezu odnosno utjecaj oružanog konflikta na održivi razvoj, ulogu održivog razvoja u prevenciji konflikta, elaborirat ćemo razvoj kao „praksu“ koja dolazi nakon rata, nakon što su se stvari „vratile u normalu“ i razvoj kao „zaštitnik“ mira.

Uzročno-posljedična veza oružanog konflikta, sigurnosti i održivog razvoja

Priznajemo da su mir i sigurnost, razvoj i ljudska prava stupovi i temelji sistema Ujedinjenih nacija za kolektivnu sigurnost i blagostanje, prepoznavamo da su razvoj, mir, sigurnost te ljudska prava međusobno povezani i uzajamno se osnažuju (UN, 2005, Svjetski samit).

Bitno je ukazati na „antički“ neksus između mira, rata, sigurnosti i razvoja, odnosno savremeni neksus između četiri znanstvene discipline: mirovnih studija, sigurnosnih studija, studija konflikta i razvojnih studija. Autorice Helena Hintjens i Dubravka Žarkov (2015) upravo ukazuju na neksus navedenih znanstvenih disciplina. Autorice tako navode

Četiri polja studija koja spajamo – konflikt, mir, sigurnost i razvoj, imaju vrlo specifičnu historiju, specifično ne znači zasebno, već se odnosi na društveno-političke kontekste koji su tokom vremena oblikovali ove discipline, ostavljajući golem trag na njihovim teorijskim i političkim putanjama, brige država, ljudi, zajednice s mirom i ratom, sa sigurnošću i razvojem, drevne su, dok su kao akademske discipline, ta četiri polja relativno nova (Hintjens & Žarkov, 2015: 3).

Upravo su se kao moderne znanstvene discipline koje danas poznajemo kao studije mira (mirovne studije), studije konflikta, sigurnosne studije i razvojne studije, pojavile nakon Drugog svjetskog rata. Mirovne studije su evoluirale u vezi s nizom trauma i nada unutar međunarodnih sistema država i s pojavom novih društvenih pokreta protiv rata, filozofije mira XX. Stoljeća, koje su bile povezane s raznim pacifističkim i nenasilnim pokretima diljem svijeta – od Gandhijevog *satyagraha* pokreta u Indiji do pokreta za građanska prava u SAD-u i globalnog pokreta protiv aparthejda (Ibid., 5). S druge strane, studije konflikta razvile su se 1960-ih godina tokom Vijetnamskog rata.

Discipline sigurnosnih studija, proizašle su iz međunarodnih odnosa kao samostalno akademsko područje, razvile su se tokom kasnog hladnoratovskog i posthladnoratovskog razdoblja. Međutim dvije ključne transformacije sigurnosnih studija danas, odnose se na koncepte humane sigurnosti² i sekuritizacije³ (ibid., 6-7). Upravo se kroz kontekst humane sigurnosti determinirala veza razvoja sa sigurnosti. Došlo je do spoznavanja ekonomskih i društvenih dimenzija sigurnosti, što će se prožimati kroz izvještaj Svjetske banke iz 2011. godine pod nazivom „Konflikt, sigurnost i razvoj“ (ibid., 7).

Nakon što smo se upoznali s historijskim pregledom nastanka razvojnih studija u prethodnom poglavlju, ovdje ćemo ukazati na vezu s preostalim trima znanstvenim disciplinama jer su razvojne studije prošle kroz niz vrlo različitih vrsta odnosa s područjima mira, konflikta i sigurnosti. U početku se razvoj kao praksa smatrao i teoretizirao kao suprotnost ratu i nasilju.

2 Humana sigurnost, se prvi put spominje u izvještaju UNDP-a iz 1994. godine. Ona predstavlja kontrapunkt državno-centričnoj sigurnosti jer je referentni objekt humane sigurnosti pojedinac i prijete koje su usmjerene ka njemu.

3 Sekuritizaciju kao koncept vezemo za Kopenhašku školu sigurnosnih studija. Definiramo je kao situaciju kada se problem postavi kao da predstavlja egzistencijalnu prijetnju određenom referentnom objektu, tradicionalno ali ne nužno državi, njenoj vladi, teritoriju i društvu (Buzan, Waever i de Wilde prema Collins, 2010: 134).

Ujedno, razvoj je bila i praksa koja je došla nakon završetka rata i stvari su se „vraćale u normalu“. Takvi pojednostavljeni pojmovi bili su osporeni tokom 1960-ih i 1970-ih godina od Johana Galtunga i Denisa Gouleta. Međutim, uobičajena mudrost bila je jednostavna – nakon završetka rata razvoj bi stigao da popravi štetu, „potjera” zemlju prema ekonomskom rastu, prosperitetu, iskorjenjivanju siromaštva i demokratiji (ibid., 8). Hintjens i Žarkov (ibid., 9), ipak, navode i drugi kontekst

Devedesete su donijele izazove pojednostavljenim suprotnostima između „normalnog“ razvoja i rata, te povezivanju razvoja s mirom, razvoj se počeo posmatrati i kao potencijalno nasilan oblik promjene, potičući raseljavanje, a ne osiguravanje rasta i preraspodjele, novo stoljeće rezultiralo je primjenom koncepta sekuritizacije na razvoj i posljedično odmicanje od klasične zabrinutosti razvoja sa siromaštvom, prema sigurnosnim mjerama i mjerama za smanjenje rizika.

U nastavku je bitno postaviti par ključnih pitanja: kakva je uzročno-posljedična veza održivog razvoja, oružanog konflikta i sigurnosti? Možemo li teoriju demokratskog mira posmatrati kao neksus održivog razvoja i sigurnosti? Može li održivi razvoj spriječiti oružani konflikt? Kakve su to posljedice oružanog konflikta?

Ako se osvrnemo na koncept humane sigurnosti, koji smo ranije elaborirali i koji uočava uzročno-posljedičnu vezu između konflikta i razvoja, kao primjer navodi se Afrika. Danas se najviše oružanih konflikata vodi u siromašnim zemljama, do početka 21. stoljeća ubijeno je više ljudi u ratovima u Africi nego u ostatku svijeta, većina oružanih konflikata trenutno se vodi u Africi. Izgledi za postizanje mira ugroženi su kombinacijom rastućeg siromaštva, pada BDP-a po glavi stanovnika, smanjenjem pomoći, slabom upravom, vanjskom intervencijom, izobiljem jeftinog oružja i gorkih iskustava iz prošlih ratova (Collins, 2010: 116).

Ono što je najvažnije, kako je to Collins uočio, kada govorimo o uzročno-posljedičnoj vezi održivog razvoja i konflikta jest: „Povezanost između razvoja i konflikta nije važna zbog toga što izaziva etička pitanja o ljudskoj patnji, nego i zbog toga što njezina česta posljedica, takozvano propadanje države, ima strašne lokalne, regionalne i globalne posljedice” (ibid.). Bitno je naglasiti da, kada govorimo o razvoju mislimo o formi razvoja koji nazivamo „održivi razvoj“, koji je upravo sekuritizirani

u konceptu humane sigurnosti, koji je povezoao nedržavne aktere i multilateralne aktere, stvorio nove načine koordinacije i centralizacije koje imaju ljudsko biće a ne države kao referentni objekt sigurnosti (Duffield, 2006: 19). Ako govorimo o teoriji demokratskog mira, koja ističe da su demokratije obično između sebe miroljubive, odnosno da ne ratuju, jedno od objašnjenja teorije demokratskog mira upravo se povezuje s razvojem, a to je da je kombinacija demokratije i otvorene ekonomije i društva ono što stvara taj rezultat – nije samo demokratija, već je kombinacija ona koja to uspijeva (Collins, 2010: 46). Možemo zaključiti da je upravo prosperitet, razvoj, taj koji je doveo do miroljubivosti, a ne samo oblik vlasti. Ovakvo objašnjenje navedene teorije ide u prilog tome da održivi razvoj zaista može biti prevencija oružanog konflikta.

U nastavku ćemo se fokusirati upravo na održivi razvoj kao potencijalni alat za prevenciju oružanog konflikta, kao i posljedice koje oružani konflikt donosi. Jer, kako kaže ustaljena sintagma, *nema razvoja bez sigurnosti, nema sigurnosti bez razvoja*. U savremenom dobu ne možemo više sigurnost ili mir posmatrati a da izuzmemo značaj razvoja. Tako autorica Tschirgi (2006: 39) ukazuje na sljedeće:

Prije samo nekoliko godina bilo je neobično da kreatori politike govore o razvoju i sigurnosnoj politici⁴ u istom dahu, danas vrijedi obrnuto kreatori nacionalne politike govore o 3D – diplomatija, razvoj i odbrana. ili 4-D, uključujući demokratizaciju, slično Ujedinjene nacije, Evropska unija i Afrička unija, između ostalih, ukazuju na potrebu za integriranom sigurnosnom i razvojnom politikom.

Da razvoj ima ulogu u prevenciji oružanog konflikta, ukazuje i izvještaj Komisije za humanu sigurnost iz 2003. godine, gdje se ističe da je sigurnost ljudi diljem svijeta međusobno povezana – kao i da današnji globalni tokovi roba, usluga, finansija i ljudi, politička liberalizacija i demokratizacija otvaraju nove mogućnosti, ali i nove krivulje, kao što su političke i ekonomske nestabilnosti i sukobi unutar država. Više od 800.000 ljudi godišnje izgubi život zbog nasilja, oko 2,8 milijardi pati od siromaštva, lošeg zdravlja, nepismenosti i drugih bolesti, *konflikt i siromaštvo međusobno su*

⁴ Pod sigurnosnom politikom podrazumijevamo jedinstven političko-filozofski, ideološki, državno-politički, državno-nacionalni, nacionalni, vojno-politički, pa i naučni pogled na pitanja rata, sigurnosti i odbrane – skup osnovnih opredjeljenja i rješenja o organiziranju i pripremanju države, društva, nacije, pokreta, za odbranu i zaštitu u ratu i drugim oblicima ugrožavanja (Beridan, 2008: 30).

povezani, siromaštvo ima mnogo uzročno-posljedičnih veza s nasiljem, iako ih treba pažljivo posmatrati i ispitati.

Studija „Glasovi siromašnih“, koju je provela Svjetska banka 2005. godine sa 60.000 ljudi u 60 država, pokazala je da siromašni na dobrobit gledaju holistički i razmišljaju o sigurnosti – uz fizičko i materijalno blagostanje, slobode izbora i djelovanja – kao bitne za njihov život. Ipak, studija je također pokazala da su njihovi životi bili često ugroženi nesigurnošću, kontinuiranim porodičnim i društvenim nasiljem prijeteci njihovoj dobrobiti (ibid., 45). Naravno, nećemo negirati da oružane konflikte i nesigurnost uzrokuje i mnoštvo drugih faktora, poput borbe za teritorije i prirodne resurse. Međutim, činjenica je da nasilni sukobi često nastaju u najnerazvijenijim područjima svijeta (kao što su planinska područja), koja su geografski udaljena, ekonomski marginalna, politički nemoćna, kulturno izolirana i socijalno isključena iz procesa nacionalnog i regionalnog razvoja. Više od milijardu ljudi živi u zemljama s niskim dohotkom koje nisu u stanju održati politike upravljanja i institucije potrebne za postizanje rasta, rizici od oružanih sukoba u tim zemljama rastu kako ekonomije propadaju (FAO, 2005).

Prema tome, korelacija između nedostatka sigurnosti i nerazvijenosti je dobro uspostavljena. Tschirgi (2006: 52) navodi da je razdoblje od kraja hladnog rata donijelo prilike i nove prijetnje zemljama u razvoju, globalizacija, liberalizacija tržišta, demokratizacija, uveliko su utjecali na domaće uvjete u zemljama u razvoju – naizmjenično stvarajući dodatni pritisak ili potencijalne sigurnosne ventile.

Nakon elaboriranja uzročno-posljedične veze oružanog konflikta, sigurnosti i održivog razvoja, bitno je istaći posljedice koje donosi oružani konflikt kako bismo još jednom uvidjeli navedenu vezu i podsjetili se na destrukciju kao posljedicu konflikta. U nastavku ćemo posljedice taksativno nabrojati (Komitet za svjetsku sigurnost hrane, 2005):

- utjecaj na sredstva za život pojedinca i na ekonomiju u cjelini;
- stvaranje nesigurnosti hrane;
- utjecaj na pružanje socijalnih usluga;
- povećavanje siromaštva i gladi;
- povećavanje smrtnost djece i majki;
- doprinos širenju HIV/AIDS-a, malarije i drugih bolesti;

- utjecaj na preventivne i kurativne mjere;
- utjecaj na okoliš;
- ograničavanje pristupa sigurnoj vodi i sanitarnim uvjetima;
- potkopavanje upravljanja.

Ciljevi održivog razvoja

Odlučni smo njegovati miroljubiva, pravedna i uključiva društva bez straha i nasilja, ne može biti održivog razvoja bez mira niti mira bez održivog razvoja (Agenda 2030 za održivi razvoj).

Nakon što smo elaborirali uzročno-posljedičnu vezu održivog razvoja, oružanog konflikta i sigurnosti, bitno je da se upoznamo i s ciljevima održivog razvoja, kao i to da prepoznamo koji su ciljevi unutar Agende 2030 upravo ti u čijem se fokusu nalazi mir, sigurnost i prevencija oružanog konflikta. Ciljeve održivog razvoja bitno je prikazati jer nam ukazuju na neksus održivog razvoja i mira, oni nam upravo mogu biti putokaz ka pozitivnom miru. Prije nego što krenemo s elaboriranjem ciljeva održivog razvoja, kratko ćemo se upoznati s dokumentom pod nazivom *Transformacija našeg svijeta: Agenda održivog razvoja do 2030. godine*⁵ u kojoj su navedeni ciljevi održivog razvoja. Već u preambuli navedene agende možemo uočiti sljedeće:

Ova agenda je plan djelovanja za ljude, planet i *prosperitet*, također nastoji *ojačati univerzalni mir* u većoj slobodi, svjesni smo da je *iskorjenjivanje siromaštva* u svim njegovim oblicima i dimenzijama, uključujući *ekstremno siromaštvo*, *najveći globalni izazov* i neizostavan uvjet za *održivi razvoj*, sve zemlje i svi sudionici, djelujući u zajedničkom partnerstvu, provodit će ovaj plan (Agenda održivog razvoja do 2030. godine, 2015).

U agendi se također navodi i značaj ciljeva održivog razvoja:

Sedamnaest ciljeva održivog razvoja i 169 podciljeva koje danas objavljujemo pokazuju razmjere i ambicije ove nove univerzalne agende, nastoje graditi na milenijskim razvojnim ciljevima i dovršiti ono što ovi nisu postigli, nastoje ostvariti ljudska prava svih

⁵ Bitno je istaći da je Agenda održivog razvoja do 2030. godine usvojena 25. 9. 2015. godine Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija A/RES/70/I.

i postići ravnopravnost spolova i osnaživanje svih žena i djevojčica, oni su integrirani i nedjeljivi te uravnotežuju tri dimenzije održivog razvoja: *ekonomsku, društvenu i ekološku*, ciljevi i podciljevi potaknut će djelovanje u sljedećih petnaest godina u područjima od ključne važnosti za čovječanstvo i planet (ibid.).

Neosporiv značaj agende predstavlja to da je ona rezultat dvogodišnjih intenzivnih javnih konsultacija i angažmana s civilnim društvom i drugim sudionicima diljem svijeta, koji su obratili posebnu pozornost na glasove najsiromašnijih i najugroženijih. 17 ciljeva održivog razvoja prikazan je kroz sliku 1⁶. Ciljeve koje ćemo u nastavku elaborirati su sljedeći: a) *Mir, pravda i jake institucije*; b) *Nema siromaštva*; c) *Kvalitetno obrazovanje*; te d) *Rodna ravnopravnost*. Navedeni ciljevi su upravo oni koji posebno ističu nexus održivog razvoja, mira i sigurnosti, a posebno pozitivnog mira, kojem ćemo se vratiti pri kraju rada. Unutar navedenih ciljeva također postoje određeni podciljevi, koje ćemo taksativno nabrojati, a nakon toga obrazložiti zašto oni upravo ukazuju na nexus održivog razvoja i pozitivnog mira.

Slika 1. Ciljevi održivog razvoja

⁶ Slika s prikazom ciljeva održivog razvoja preuzeta je sa: <http://www.ungc.rs/srb/ciljevi-odrzivog-razvoja> (pristupljeno 23. 4. 2024. godine).

Nekus održivog razvoja, pozitivnog mira i sigurnosti

Značajan cilj održivog razvoja je upravo onaj koji se fokusira na mir, pravdu i jake institucije. Ako pobliže elaboriramo navedeni cilj, unutar njega možemo uočiti još nekoliko podciljeva (Agenda održivog razvoja do 2030. godine, 2015):

- Značajno smanjenje svih oblika nasilja i s njima povezanih stopa smrtnosti posvuda;
- Promicanje vladavine prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini i osiguravanje jednakog pristupa pravdi za sve;
- Do 2030. godine značajno smanjenje nezakonitih finansijskih tokova i protoka oružja, jačanje oporavka i povrat ukradene imovine i borba protiv svih oblika organizovanog kriminala;
- Razvijanje učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama;
- Osiguravanje osjetljivog, uključivog, participativnog i reprezentativnog donošenja odluka na svim razinama;
- Jačanje relevantnih nacionalnih institucija, kroz međunarodnu saradnju, za izgradnju kapaciteta na svim razinama, posebno u zemljama u razvoju, za sprečavanje nasilja i borbu protiv terorizma i kriminala.

Slično kao i s prethodnim ciljem, cilj održivog razvoja, koji se odnosi na siromaštvo, unutar sebe također inkorporira određene podciljeve (ibid.), naravno navest ćemo neke od njih u kojima možemo prepoznati vezu s pozitivnim mirom:

- Do 2030. godine barem za polovicu smanjenje udjela muškaraca, žena i djece svih dobi koji žive u siromaštvu u svim njegovim dimenzijama prema nacionalnim definicijama;
- Do 2030. godine osiguravanje da svi muškarci i žene, posebno siromašni i ranjivi, imaju jednaka prava na ekonomske resurse, kao i pristup osnovnim uslugama, vlasništvu i kontroli nad zemljom i drugim oblicima vlasništva, nasljeđu, prirodnim resursima, primjenom novih tehnologija i finansijskih usluga, uključujući mikrofinansiranje.

Kada je riječ o kvalitetnom obrazovanju, koje je izričito bitno za mir, za razvoj pozitivnog mira, navest ćemo sljedeća dva podcilja (ibid.):

- Do 2030. godine osiguravanje da sve djevojčice i dječaci završe besplatno, pravedno i kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje, koje vodi do relevantnih i učinkovitih ishoda učenja;
- Do 2030. godine osiguravanje da svi učenici/ice steknu znanja i vještine potrebne za promicanje održivog razvoja, uključujući, između ostalog, kroz obrazovanje za održivi razvoj i održive stilove života, ljudska prava, ravnopravnost spolova, promicanje kulture mira i nenasilja, globalnog građanstva i uvažavanje kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju.

Posljednji u nizu ciljeva održivog razvoja koji ćemo elaborirati kroz njegove podciljeve svakako je rodna ravnopravnost. Kao podciljevi u kontekstu rodne ravnopravnosti navest ćemo sljedeće (ibid.):

- Okončavanje svih oblika diskriminacije svih žena i djevojčica posvuda;
- Eliminiranje svih oblika nasilja nad svim ženama i djevojčicama u javnoj i privatnoj sferi, uključujući trgovinu ljudima te seksualne i druge vrste iskorištavanja;
- Osiguravanje punog i učinkovitog sudjelovanja žena i jednake mogućnosti za vodstvo na svim razinama odlučivanja u političkom, ekonomskom i javnom životu.

Korelaciju između ciljeva, podciljeva održivog razvoja i pozitivnog (održivog) mira prepoznala je i *Naša zajednička agenda: Nova agenda za mir* koja je usvojena u julu 2023. godine od Organizacije ujedinjenih nacija, kroz aneks II pod nazivom *Utjecaj nove agende za mir na ciljeve održivog razvoja*. U nastavku ćemo prikazati šta je to navedeni aneks prepoznao, naravno samo za ciljeve i podciljeve koje smo uočili kao ključne kada je riječ o pozitivnom miru, što naravno ne znači da preostali ciljevi i podciljevi nisu od značaja za postizanje mira i prosperiteta. Kada je riječ o cilju *nema siromaštva*, navodi se sljedeća korelacija: „Odlučna akcija za sprečavanje sukoba i traženja mirnih rješenja presudna je za okončanje ekstremnog siromaštva, nacionalna akcija za smanjenje svih oblika nasilja

će također biti ključna za postizanje napretka u ovom cilju” (Nova agenda za mir, 2023: 35).

U kontekstu značaja *kvalitetnog obrazovanja* ističe se sljedeće

Pristup kvalitetnom obrazovanju otežan je sukobima i drugim oblicima organiziranog nasilja, od diskriminacije na temelju spola do širenja malog i lakog oružja, posebno je otežano u kontekstu sukoba, gdje su se strukturne ranjivosti na nasilje dodatno pogoršale, rješavanje svih oblika nasilja, unutar i izvan konteksta sukoba, presudno je za osiguranje kvalitetnog obrazovanja dostupnog svima (ibid.).

Rodna ravnopravnost je također od presudnog značaja za pozitivni mir

Osobito odlučne radnje predložene u ovom sažetku politike, posebno one o ženama, miru i sigurnosti i smanjenju cijena oružja, pomažu u postizanju ciljeva rodne ravnopravnosti, međutim globalni napor da se ubrzaju obaveze rodne ravnopravnosti u svim područjima ostaje preduvjet za održavanje momentuma žene, mir i sigurnost, te u konačnici održivog mira (ibid.).

U konačnici, dolazimo do najznačajnijeg cilja u kontekstu naše teme, a to je: *Mir, pravda i jake institucije*. U aneksu II agende navodi se sljedeća veza s održivim razvojem

Poticanje miroljubivih, pravednih i uključivih društava mora započeti s iskorjenjivanjem nasilja, smanjenjem nezakonitog oružja i streljiva, pod ciljem 16, države članice su se obavezale na značajno smanjenje svih oblika nasilja i s njima povezane stope smrtnosti, nasilje počinjeno od strane organiziranih kriminalnih skupina, bandi, terorista ili nasilnih ekstremista, čak i izvan područja sukoba prijeti životima i sredstvima za život diljem svijeta, rasprostranjena dostupnost malog oružja i streljiva omogućuje to nasilje, doprinosi nesigurnosti i koči održivi razvoj (ibid.).

Unatoč svim naporima, aspiracijama, jednu činjenicu moramo istaći koja nam ipak ukazuje na to da je put do pozitivnog mira još „trnovit“. To je potvrdila i Nova agenda za mir iz 2023. godine

Na pola puta do 2030. godine poklič Agende održivog razvoja da niko ne bude zaostao ostaje aspiracijski, nejednakosti u finansijama, trgovini, tehnologiji i distribuciji hrane i sigurnost se učvršćuju,

ne slabe kroz globalno partnerstvo za razvoj, nejednakost dohotka između najbogatijih i najsiromašnijih nacija povećava se kao rezultat pandemije COVID-19, odnos između nejednakosti i konflikta je nelinearan i nedirektan, ali znamo da nejednakost može voditi konfliktu kada se preklapa s razlikama u pristupu i mogućnostima u definiranim skupinama oko specifičnih identiteta (ibid., 6).

U umreženom svijetu ili kako se često kaže „globalnom selu“ održivi razvoj i mir ne možemo posmatrati kao dvije zasebne kategorije, do sada smo kroz pregled znanstvene literature koja je uključivala pregled ključnih dokumenata, agendi, organizacija, naučnoistraživačkih radova, ukazali na neksus navedenih pojmova, ali i na to koliko naš multilateralni svijet ipak djeluje u pravcu mira. Stoga bismo elaboriranje ove tematske cjeline završili zajedničkim principima i obavezama koje su utkane u Agendu za održivi razvoj do 2030. godine (2015), izdvojiti ćemo jednu od njih

Održivi razvoj ne može se ostvariti bez mira i sigurnosti; a mir i sigurnost bit će ugroženi bez održivog razvoja, nova agenda prepoznaje potrebu za izgradnjom miroljubivih, pravednih i uključivih društava koja pružaju jednak pristup pravdi i koja se temelji na poštovanju ljudskih prava (uključujući pravo na razvoj), na učinkovitoj vladavini prava i dobrom upravljanju na svim razinama i transparentne, učinkovite i odgovorne institucije, faktori koji dovode do nasilja, nesigurnosti i nepravde, kao što su nejednakost, korupcija, loše upravljanje i nedopušteni finansijski tokovi i protok oružja, obrađuju se u Agendi.

Kao jedan od principa navodi se i podrška u naporima za rješavanje ili sprečavanje sukoba i pružanje podrške postkonfliktnim zemljama, uključujući osiguravanje da žene imaju ulogu u izgradnji mira i države, kao i poduzimanje učinkovitih mjera i radnji u skladu s međunarodnim pravom kako bi se uklonile prepreke potpunom ostvarenju prava na samoodređenje naroda koji žive pod kolonijalnom i stranom okupacijom, koje i dalje negativno utječu na njihov ekonomski i društveni razvoj, kao i njihovu okolinu.

Održivi (pozitivni) mir za održivi razvoj

Prije samog zaključka neophodno je da detaljnije analiziramo pojam pozitivnog (održivog) mira i ukažemo na njegov značaj i naučno razumijevanje. Bitno je još jednom istaći da u ovom radu ne govorimo

o miru koji predstavlja odsustvo rata ili nasilja, ili miru koji najčešće posmatramo kroz mirovne sporazume – što se u mirovnim studijama klasificira kao politički pojam mira. Prema Institutu za ekonomiju i mir (2015), pozitivni mir „predstavlja ambicioznu konceptualizaciju usmjerenu prema budućnosti mira koji nadilazi sukobe i nasilje, stvara bolje ekonomske i društvene ishode, kao i smanjenje broja pritužbi i razine nasilja povezane s njima“.

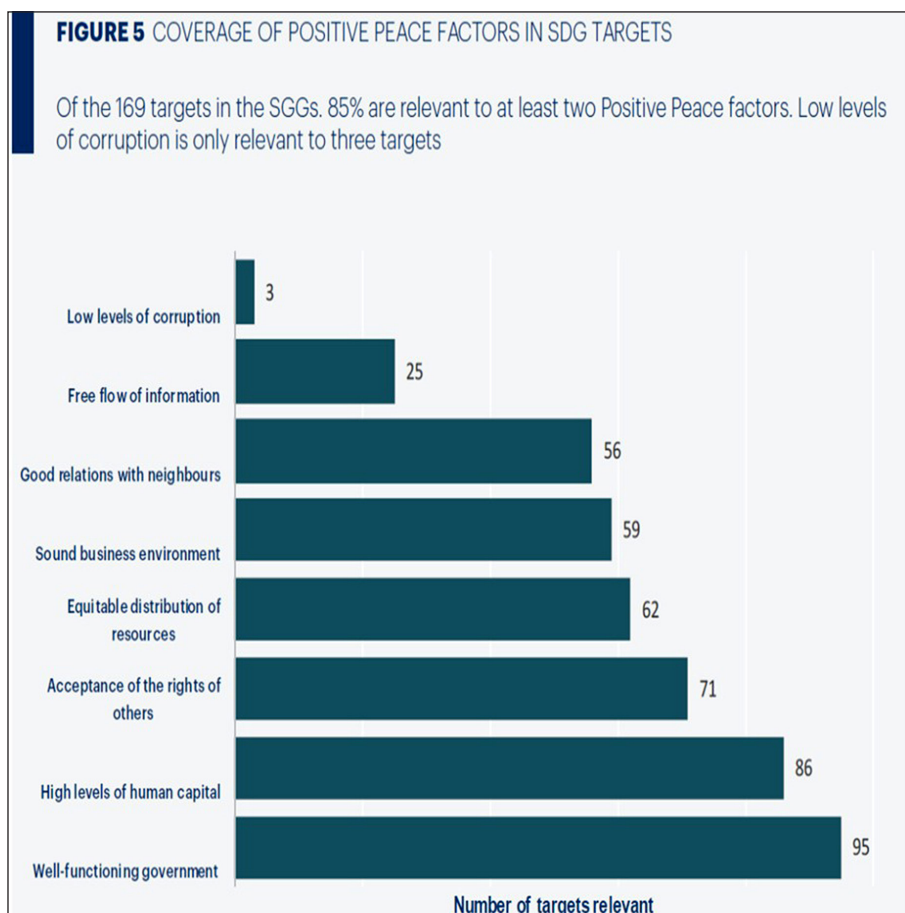
Pozitivni mir se također ogleda kroz *ponašanja, institucije i strukture koje „podupiru“ mirna društva*, te obuhvaća i sveobuhvatnu taksonomiju na osam stupova, koji su različiti, ali međusobno povezani. Osam stupova pozitivnog mira, koji su razvili u Institutu za ekonomiju i mir su: a) *dobro funkcioniranje vlada*, b) *zdravo poslovno okruženje*, c) *niske razine korupcije*, d) *prihvatanje prava drugih*, e) *visoka razina ljudskog kapitala*, f) *dobri međususedski odnosi*, g) *slobodan protok informacija*, h) *pravedna distribucija resursa*.

Pozitivni mir empirijski je izveden pomoću Instituta za ekonomiju i mir – IEP (2015: 2) putem statističkih analiza u različitim zemljama mjerenjem ekonomskog i društvenog napretka kako bi se utvrdilo koji faktori imaju statistički značajnu povezanost s odsutnošću od nasilja, mjeri se *Indeksom pozitivnog mira* (PPI) koji se sastoji od 24 kvalitativna i kvantitativna pokazatelja koji obuhvaćaju osam stupova pozitivnog mira. PPI pokriva 162 zemlje, odnosno 99,5% svjetske populacije. Kao primjer, visoka razina ljudskog kapitala može djelovati kao pokretač ekonomskog rasta, dok jako poslovno okruženje može biti pokretač poboljšanja obrazovanja. Analiza korupcije pokazuje da 80% zemalja koje imaju lošu ocjenu u niskim razinama korupcije također postižu loše ocjene u visokim razinama ljudskog kapitala, ističući međusobno povezanu prirodu stupova. Međutim, nas zanima kakav je zapravo odnos između stupova pozitivnog mira koji se koriste kod mjerenja, s jedne, te ciljeva održivog razvoja (SDG), s druge strane. IEP-ov indeks pozitivnog mira mjerni je alat za konceptualiziranje, praćenje i podržavanje ključnih pokretača mira. PPI pokazuje da postoji jaka korelacija između pozitivnog mira i ciljeva održivog razvoja. Dakle ovo dokazuje da ne bi bilo održivog mira bez održivog razvoja i obratno.

Možemo zaključiti sljedeće: Od 169 podciljeva održivog razvoja mnogi su usmjereni na rješavanje pokretača nasilja, a što odgovara pozitivnom miru prema IEP-u, odnosno IPP. IEP označava fokus na pokretače mira

u okviru cilja 16, uključujući upravljanje, nejednakosti i institucije, kao pozitivni mir ili stavove, institucije i strukture koje stvaraju i održavaju miroljubiva društva. Ishod cilja 16 je pozitivni mir, koji je empirijski razvijen okvir koji uključuje 8 stupova. Cilj 16 neodvojivo je povezan sa ostalim ciljevima i ne odnosi se samo na zemlje pogođene sukobima. 85% od 169 podciljeva je relevantno za najmanje dva stupa pozitivnog mira. Niske razine korupcije relevantne su za tri podcilja, dok su visoke razine ljudskog kapitala i dobro funkcioniranje vlada relevantne su za više od polovice od ukupnog broja podciljeva. Razlog tome je što su navedeni stubovi najneposrednije povezani s razvojnim ishodima i upravljanjem potrebnim za postizanje učinkovite distribucije usluga. Za ilustriranje ovog zaključka koristimo se grafičkim prikazom „Pokrivenost stupova pozitivnog mira u ciljevima održivog razvoja“ (Slika 2).

Slika 2: Pokrivenost stupova pozitivnog mira u ciljevima održivog razvoja.

Zaključak

Pozitivni (održivi) mir ipak ostaje nedostižno obećanje za mnoge diljem svijeta. Oružani konflikti nastavljaju izazivati uništenja, dok su njihovi uzroci postali složeniji i teži za riješiti, zbog čega se težnja za pozitivnim mirom može učiniti kao utopija. Oružani konflikti, kao što smo mogli uočiti kroz rad, imaju dramatično negativan učinak na postizanje ciljeva održivog razvoja. Jedna četvrtina čovječanstva živi u područjima koja su zahvaćena sukobom, sukob je upravo ključni pokretač za više od 108 miliona raseljenih lica, dvostruko veći broj raseljenih lica u odnosu na prije deset godina, što nam ukazuje da bez dramatičnog smanjenja oružanih sukoba, nasilja i širenja oružja Agenda 2030 ostat će nedostižna za veliki dio čovječanstva (Nova agenda za mir, 2023).

Prevenција oružanog konflikta i održivi razvoj stoga su međusobno povezani i uzajamno osnažujući, puno ostvarenje Agende 2030 i ciljeva održivog razvoja ključni su jer su i jedno i drugo u konačnici način da se sveobuhvatno bavimo međusobno povezanim, višedimenzionalnim pokretačima nasilja i nesigurnosti. U realnosti ipak političke odluke i akcije ljudskih bića mogu održati ili „razbiti” nadu za mir. Zar rat nije izbor? Izbor da posegnemo za oružjem umjesto dijalogom, za prisilom umjesto pregovorima, za nametanjem umjesto uvjeravanjem. Mir također može biti izbor, pogotovo pozitivni mir koji opisuje optimalno okruženje za čovjekov potencijalni procvat. Na to nam upravo ukazuje i Izvještaj pozitivnog mira za 2024. godinu, gdje se ističe da su društva, države s većim razinama pozitivnog mira, otpornija, imaju snažnije ekonomije, bolje rezultate u pogledu ekoloških mjera, veću razinu sreće i blagostanja, jače mjere socijalne kohezije, kao i veće zadovoljstvo životnim standardom.

Ohrabrujući su i nalazi u Izvještaju za pozitivni mir iz 2024. godine, koji ukazuju na sljedeće: između 2013. i 2022. godine više država se poboljšalo u pozitivnom miru nego što se pogoršalo, poboljšanja su se desila u sljedećim stupovima pozitivnog mira: slobodan protok informacija, pravednost u distribuciji resursa, prihvaćenje prava drugih i visoke razine ljudskog kapitala, dok se pozitivni mir na globalnom nivou poboljšao za 1% od 2013. do 2022. godine. Sublimirajući neksus održivog razvoja i pozitivnog mira, možemo zaključiti da nam je pozitivni (održivi) mir potrebniji nego ikad. Kada se zapitamo šta mi kao pojedinci možemo danas učiniti za mir, možemo se prisjetiti da globalna promjena počinje malom promjenom: postupci samo jedne osobe mogu imati dubok utjecaj na mnoge, ili, kako je to Mahatma Gandhi rekao: „Budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu.“

Literatura

- Agenda održivog razvoja. (2030). Zvanična stranica Ujedinjenih nacija, <https://sdgs.un.org/2030agenda> (pristupljeno 03.05.2024. godine).
- Beridan, I. (2003). *Konflikti*. Sarajevo: Fakultet političkih nauka.
- Beridan, I. (2008). *Politika i sigurnost*. Sarajevo: Fakultet političkih nauka.
- Beridan, I., Kreso, M. i Tomić, I. (2001). *Leksikon sigurnosti*. Sarajevo: DES.
- Bunse, S. i Delgado, C. (2024). *Promoting peace through climate-resilient food security initiatives*. Stockholm: SIPRI. Dostupno na: <https://www.sipri.org/publications/2024/sipri-policy-papers/promoting-peace-through-climate-resilient-food-security-initiatives> (pristupljeno 28.04.2024. godine).
- Carbonnier, G., Haan, L., Mellet, A. & Monks J. (2017). "Towards a Renewed Vision of Development Studies". *Open Edition Journals*, 8 (1): 1-41.
- Collier, P. (2004). *Development and Conflict*. Oxford: Centre for the Study of African Economies, Department of Economics Oxford University.
- Collins, A. (2010). *Savremene sigurnosne studije*. Zagreb: Politička kultura.
- Ćurak, N. (2016). *Rasprava o nasilju i miru: Geopolitika rata – Geopolitika mira – Studije mira*. Sarajevo: Buybook.
- Debraj, R. i Esteban, J. (2017). "Conflict and Development". *The Annual Review of Economics*, (9): 264-293.
- Duffield, M. (2006). "Human security: linking development and security in age of terror", 11-39. U *New Interfaces between Security and Development*, Klingebiel, S. (ed). Bonn: Deutsches Institut für Entwicklungspolitik.
- Heffermehl, F. (2001). *Mir je moguć*. Beograd: Beogradski krug – biblioteka Krug.
- Hintjens, H. i Žarkov, D. (2015). *Conflict, Peace, Security and Development*. New York: Routledge.

Izveštaj pozitivnog mira za 2024. godinu. Dostupno na: <https://www.economicsandpeace.org/reports/>, (pristupljeno 5.5.2024. godine).

Izveštaj za humanu sigurnost iz 2003. godine. Zvanična stranica Ujedinjenih nacija. Dostupno na: <https://digitallibrary.un.org/record/503749?v=pdf>, (pristupljeno 22.4.2024. godine).

Lončar, J. (2019). „Globalizacija i/ili održivi razvoj”. *Geografski horizont*, (2): 7-16.

Nova agenda za mir. (2023). Zvanična stranica Ujedinjenih nacija. Dostupno na: <https://www.un.org/en/our-work/maintain-international-peace-and-security> (pristupljeno 3.5.2024. godine).

Osam stubova pozitivnog mira. Dostupno na: <https://www.energypeacepartners.com/positive-peace>, (pristupljeno 27.4.2024. godine).

Richmond, O. (2014). *Peace: A very short introduction.* New York: Oxford University Press.

Slika 1. *Ciljevi održivog razvoja.* Dostupno na: <http://www.ungc.rs/srb/ciljevi-odrzivog-razvoja>, (pristupljeno 23.4.2024. godine).

Slika 2. *Pokrivenost stupova pozitivnog mira u ciljevima održivog razvoja.* Dostupno na: <https://www.nonviolenceny.org/post/sustainable-development-goals-and-positive-peace>, (pristupljeno 27. 4. 2024. godine).

Svjetski samit UN-a. Zvanična stranica Ujedinjenih nacija. Dostupno na: <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2005>, (pristupljeno 22.4.2024. godine).

Šta je održivi razvoj? Zvanična stranica Ujedinjenih nacija- Dostupno na: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2023/08/what-is-sustainable-development/> (pristupljeno 15.4.2024. godine).

Tschirgi, N. (2006). "Security and development policies: untangling the relationship", 39-69. U *New Interfaces between Security and Development*, Klingebiel, S. (ed). Bonn: Deutsches Institut für Entwicklungspolitik.

Zvanična stranica Instituta za ekonomiju i mir. Web adresa: <https://www.economicsandpeace.org/>, (pristupljeno 4.5.2024. godine).

Zvanična stranica Mreže nenasilja. Web adresa: <https://www.energypeacepartners.com/positive-peace>, (pristupljeno 27.4.2024).

Zvanična stranica Organizacije za prehranu i poljoprivredu. Dostupno na: <https://www.fao.org/home/en> (pristupljeno 22.4.2024. godine).

Security-Development Nexus: Sustainable Development as a Prevention of Armed Conflict and a Pathway to Positive Peace

Abstract: The focus of this paper will be on researching the nexus between peace, security and sustainable development, but also the impact that sustainable development can have on armed conflicts. It is important to point out that in this paper, we will look at sustainable development as a prevention of armed conflict, but also as a signpost to positive peace. In the modern age, we no longer see peace only as the absence of war or as the absence of violence. We now observe and define peace through a broader approach, which connects peace with: justice, freedom, human rights, democracy, security and, sustainable development. Peace, when thought of as comprising these concepts, is defined as positive peace, a concept which was established in the literature of peace studies and political sciences by the Norwegian scientist Johan Galtung. The aim of this paper will be to indicate the importance of sustainable development, security and the prevention of armed conflict in the context of contributing to the spread and development of positive peace. We do not live in a peaceful world, on the contrary, we live in a world of crisis, instability and conflict. Such a restless world undermines sustainable development and is at odds with building peace. Through the paper we will research the following thematic units: the inextricable link between positive peace and sustainable development, elaboration of terms such as peace/positive peace, security, armed conflict, sustainable development, elaboration of international development studies, elaboration of the impact of armed conflict on sustainable development, pointing out the nexus between four scientific disciplines, presenting the consequences of conflict and looking at development as a prevention of armed conflict. In addition, we will list the goals of sustainable development, through which we will show the nexus of sustainable development, peace and security, and finally we will show why sustainable development can be a signpost to positive peace. Peace and sustainable development are vital for a prosperous and stable world and that is why they are inextricably linked.

Key words: positive peace, sustainable development, security, armed conflict, international development studies